

بررسی نشانه- معناساختی اشعار نزار قبّانی

۱- علی صفایی*، ۲- کیومرث خان‌بابازاده**

۱- دانشیار زبان و ادبیات فارسی دانشگاه گیلان، رشت، ایران

۲- دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی دانشگاه گیلان، رشت، ایران

(تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۰۳/۱۶؛ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۰۷/۰۷)

چکیده

بررسی نشانه- معناسازی گفتمان یکی از نیازهای اصلی در بررسی‌های ادبی دوره اخیر می‌باشد؛ زیرا به ادبیات پویایی و سرزندگی می‌بخشد. این روش فرایندی است حسی- ادراکی، سیال، زیبایی‌شناختی و ناپایدار که با حضور عامل انسانی به طور ناگهانی شکل و در فرایند تولید معنا قرار می‌گیرد و فرایندی هنری، حسی و زیبا می‌آفریند که هیچ‌گونه نتیجه قطعی و ازپیش‌تعیین‌شده ندارد، بلکه شوش‌گر به شکلی ناگهانی و احساسی در روند کلام آشکار می‌شود و این‌گونه حضور باعث ایجاد فضایی تنشی در گفتمان می‌گردد و زیبایی خاصی به کلام می‌بخشد. بُعد حسی- ادراکی و عاطفی کلام، در نشانه- معناسازی گریماسی به تولید معنا و تحول آن می‌انجامد. این روش برخلاف روش برنامه‌مدار و روش روایی، مکانیکی عمل نمی‌کند و نتیجه‌ای قطعی و ازپیش‌تعیین‌شده ندارد؛ یعنی طبق برنامه خاص و مشخصی عمل نمی‌کند تا نتیجه مشخصی داشته باشد، بلکه فضایی تنشی بر معنا حاکم است. معنای گفتمان در تعامل احساسی شوش‌گر و دنیا و غایب شدن یکی از عوامل شکل می‌گیرد، ولی این معنا هم پایدار نیست، بلکه در نوسان است و چنین نوسان‌هایی زیبایی‌گفتمان را می‌آفرینند. در این مقاله، شعرهای «غرناطه»، «قصیده الحزن» و «إِنَّهَا تُتْلِحُ نِسَاءً» از نزار قبّانی از دیدگاه نشانه- معناسازی، در ابعاد حسی- ادراکی، عاطفی و زیبایی‌شناسی بررسی می‌شود.

کلیدواژه‌ها: نشانه- معناسازی، بُعد حسی- ادراکی، بُعد زیبایی‌شناسی، بُعد حسی- عاطفی، نزار قبّانی.

* E-mail: Safayi.Ali@gmail.com

** E-mail: kkaumarth@yahoo.com (نویسنده مسئول)